

ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ
№ 1/2009 Г.
ГР.СОФИЯ, 02 юни 2010 г.

Върховният касационен съд на Република България, Общо събрание на Гражданска колегия, в съдебно заседание на 10 декември 2009 г. и на 18 март 2010 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ на Общото събрание на
Гражданска колегия и
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС
И ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:
СИМЕОН ЧАНАЧЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛИ на
ОТДЕЛЕНИЯ: **ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА**
ТАНЯ МИТОВА
ЖАНЕТА НАЙДЕНОВА
ПЛАМЕН СТОЕВ

ЧЛЕНОВЕ:

- | | |
|-------------------------|-----------------------|
| 1. КРАСИМИРА ХАРИЗАНОВА | 23. МАРИЯ ИВАНОВА |
| 2. ЖАНИН СИЛДАРЕВА | 24. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА |
| 3. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА | 25. ЛИДИЯ РИКЕВСКА |
| 4. ЕЛСА ТАШЕВА | 26. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА |
| 5. ТЕОДОРА НИНОВА | 27. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА |
| 6. НАДЕЖДА ЗЕКОВА | 28. МАРИО ПЪРВАНОВ |
| 7. НАДЯ ЗЯПКОВА | 29. ЕМИЛ ТОМОВ |
| 8. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА | 30. АЛБЕНА БОНЕВА |

- | | |
|-------------------------|-----------------------|
| 9. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА | 31. СВЕТЛА ДИМИТРОВА |
| 10. СТОИЛ СОТИРОВ | 32. БОНКА ДЕЧЕВА |
| 11. МАРГАРИТА СОКОЛОВА | 33. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА |
| 12. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА | 34. ЖИВА ДЕКОВА |
| 13. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ | 35. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА |
| 14. АНИ САРАЛИЕВА | 36. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА |
| 15. СВЕТЛА ЦАЧЕВА | 37. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА |
| 16. СТОЙЧО ПЕЙЧЕВ | 38. ВАСИЛКА ИЛИЕВА |
| 17. ЛЮБКА БОГДАНОВА | 39. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА |
| 18. ВЕСКА РАЙЧЕВА | 40. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА |
| 19. КОСТАДИНКА АРСОВА | 41. ЗОЯ АТАНАСОВА |
| 20. ЗЛАТКА РУСЕВА | 42. ОЛГА КЕРЕЛСКА |
| 21. ДИЯНА ЦЕНЕВА | 43. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ |
| 22. БОЙКА ТАШЕВА | 44. ВЕСЕЛКА МАРЕВА |

при участието на секретаря **Райна Томбушева**,

постави на разглеждане тълкувателно дело № 1 по описа за 2009 г. на ОСГК,

докладвано от съдията **БОНКА ДЕЧЕВА**

Председателят на Висшия адвокатски съвет е направил искане до Общото събрание на Гражданската колегия на основание чл. 124, ал.1 т.1 и чл. 125 от ЗСВ за приемане на тълкувателно решение по въпросите:

1. Допустимо ли е решение по чл. 7 от ЗВСОНИ или решение, с което е уважен иск за прогласяване нищожността на административен акт, с който държавата е прехвърлила подлежащ на реституиране по ЗВСОНИ имот, да бъде противопоставено на неучаствало в делото трето лице, което е придобило имота преди предявяването на иска?

2. По отношение на кои лица е приложима нормата на чл. 5, ал. 2 ЗВСОНИ и по-специално – приложима ли е тя по отношение на трети добросъвестни лица, които в производствата по чл. 108 ЗС се позовават на изтекла придобивна давност и които са приобретатели на спорния имот по сделка с ответника по уважен иск по чл. 7 ЗВСОНИ или уважен иск за прогласяване нищожността на административен акт, с който държавата е прехвърлила подлежащ на реституиране по ЗВСОНИ имот, ако сделката е сключена преди завеждане на делото за прогласяване на нищожността и третите лица не са били страна по същото дело??"

За да се произнесе, Общото събрание взе предвид следното:

1. В частта, с която се иска произнасяне по първия въпрос относно това “допустимо ли е решение, с което е уважен иск за прогласяване нищожността на административен акт, с който държавата е прехвърлила подлежащ на реституиране по ЗВСОНИ имот, да бъде противопоставено на неучаствало в делото трето лице, което е придобило имота преди предявяването на иска” и по втория въпрос относно това – “приложима ли е нормата на чл. 5, ал. 2 ЗВСОНИ по отношение на трети добросъвестни лица, които в производствата по чл. 108 ЗС се позовават на изтекла придобивна давност и които са приобретатели на спорния имот по сделка с ответника по уважен иск за прогласяване нищожността на административен акт, с който държавата е прехвърлила подлежащ на реституиране по ЗВСОНИ имот, ако сделката е сключена преди завеждане на делото за прогласяване на нищожността и третите лица не са били страна по същото дело?”, ОСГК счита, че искането следва да се отклони поради следното:

По тези въпроси не е представена противоречива съдебна практика. Иск за нищожност на административен акт е недопустим. Доколкото административният акт има значение за разрешаване на гражданскоправен спор, съдът може да извършва косвен съдебен контрол, но в този случай не се произнася със сила на пресъдено нещо по въпроса за нищожността на административния акт. Нищожността на административния акт се установява със сила на пресъдено нещо в административно производство – чл. 37, ал.2 от ЗАП /отм/ и по реда на Административно процесуалния кодекс, който в чл. 172 и чл. 183 посочва и субективните предели на силата на пресъдено нещо в зависимост от вида на административния акт. С нормата на чл. 302 от ГПК се предвиди задължителност на решението на административния съд за гражданския съд относно това дали административния акт е валиден и действителен, което означава че следва да се зачетат и последиците от това в гражданския процес. И по тази норма обаче, чието прилагане предстои, няма създадена все още съдебна практика. По изложените съображения, ОСГК намира, че не са налице предпоставките на чл. 124 от ЗСВ по посочената част от искането и по двата въпроса, поради което то следва да се отклони.

2. Правилното разрешаване на въпроса “допустимо ли е решението по чл. 7 от ЗВСОНИ, да бъде противопоставено на неучаствало в делото трето лице, което е придобило имота преди предявяването на иска”, се отнася не до силата на пресъдено нещо на решението по чл. 7 от ЗВСОНИ, а до последиците от това решение. С ТР № 1/1995г. на ОСГК се прие, че искът по чл. 7 ЗВСОНИ е за нищожност на основанието, по силата на което третото лице е придобило от държавата имот по чл. 1 или чл. 2 от закона. При уважаване на този иск, сделката, с която ответникът е придобил имота от държавата се прогласява за нищожна, т.е. тя не поражда вещноправно действие. В случаите на нищожност на придобивното основание законодателят не е предвидил запазване правата на третите лица /т.н. фингирано правоприемство/ с изключение на симулативните сделки- чл. 17, ал.2 от ЗЗД. Специалната норма на чл. 7 от ЗВСОНИ също не предвижда подобна защита. Затова третите лица не са могли да придобият вещни права. Те не са пасивно легитимирани по иска по чл. 7 от ЗВСОНИ и дори да са участвали в производството, като ответници по обективно съединен иск по чл. 108 от ЗС срещу тях, няма да бъдат засегнати от силата на пресъдено нещо, създадена с решението по иска по чл. 7 от ЗВСОНИ. Третите лица обаче ще понесат последиците от липсата на вещноправен ефект на сделката независимо дали искът по чл. 108 от ЗС е бил обективно съединен с иска по чл. 7 от ЗВСОНИ, или е предявен след това. При съдебно отстранение третите лица, както във всички други случаи на нищожност на предходната сделка, ще имат на общо основание правата по чл. 189-192 от ЗЗД. При спазване на изискването за добросъвестно упражняване на процесуални права по чл. 3 от ГПК, ответниците по иска по чл. 7 от ЗВСОНИ са могли да привлекат последващите приобретатели по реда на чл. 175 от ГПК /отм/, с оглед това последните да не им противопоставят по бъдещ иск за отговорност поради евикция възражение за лошо воден процес.

Преразглеждането на въпроса за нищожността на сделката, предмет на иска по чл. 7 от ЗВСОНИ в отделен процес по чл. 108 от ЗС извън рамките на преклузивния едногодишен срок и между лица, които не са страни по нея би могло да доведе до постановяване на противоречиви решения, което състояние не би могло да се отстрани чрез извънредните средства за отмяна. Подобна възможност би обезсмислила целта и последиците от решението по чл. 7 от ЗВСОНИ и е недопустима с оглед действието на нормата във времето и по отношение на лицата, до които е адресирана. Да не се зачитат последиците от решението по чл. 7 от ЗВСОНИ, а само силата на пресъдено нещо, означава при отхвърляне на този иск против приобретателя от държавата, срещу третото лице да може да се предяви иск по чл. 108 от ЗС и в производството по него да се

установява отново нищожност на сделката с държавата, а това противоречи на нормата на чл. 7 от ЗВСОНИ. Относно недопустимостта на подобна възможност съдебната практика е единна и последователна.

По изложените съображения, по тази част от въпроса, ОСГК на ВКС счита, че решението по чл. 7 от ЗВСОНИ е противопоставимо на неучаствало в делото трето лице, което е придобило имота преди предявяването на иска.

3. По въпроса “приложима ли е нормата на чл. 5, ал. 2 ЗВСОНИ по отношение на трети добросъвестни лица, които в производствата по чл. 108 ЗС се позовават на изтекла придобивна давност и които са приобретатели по спорния имот по сделка с ответника по уважен иск по чл. 7 ЗВСОНИ, ако сделката е сключена преди завеждане на делото за прогласяване на нищожността и третите лица не са били страна по същото дело” се твърди неправилна практика. Съдилищата в по-голямата си част приемат в решенията си, че тази норма се отнася и за третите лица, придобили права преди предявяване на иска по чл. 7 от ЗВСОНИ.

Съгласно чл.5, ал.2 от ЗВСОНИ, изтеклата придобивна давност за имоти, собствеността върху които се възстановява по този закон /а и други, за които искането не се отнася/, не се зачита и започва да тече от деня на влизането на тази разпоредба в сила. Нормата не съдържа ограничение на приложното поле по отношение на лицата. Чрез посочване на обекта на владение – “имотите, собствеността върху които се възстановява” също не е очертан ограничен кръг на лицата, спрямо които се прилага тази норма. Целта на законодателя е да подчертае, че нормата се прилага за всички имоти, за които се отнася реституцията по посочените в текста закони. По отношение на ЗВСОНИ, чрез този израз е подчертано, че нормата се отнася както за имотите по първоначалното приложно поле на закона, така и за тези, обхванати от новите основания за реституция, включени след изменението на закона с редакцията от ДВ чл. 107/18.11.1997г. Нормата на чл. 5, ал.2 от ЗВСОНИ има ретроактивно действие, защото заличава с обратна сила изтеклата вече давност. За имотите, които са били държавна и общинска собственост, такава давност не е могла да тече на основание чл. 86 от ЗС в редакцията ѝ до изменението, публикувано ДВ, бр.33/19.04.1996г. Смишълът на нормата е да заличи с обратна сила изтеклата придобивна давност за останалите имоти, които не се обхващат от нормата на чл. 86 от ЗС. Макар формално те да не са били държавни или общински, собствениците им не са могли да защитят правата си, защото привидно се е създадо аналогично положение както при имотите, държавна собственост. Ако се приеме, че се касае само за имотите, реституирани на новите основания, това би означавало двете групи владетци – на имоти по първоначалната редакция на закона и по разширената редакция след изменението от 1997г. да се третират по различен начин в зависимост от основанията за одържавяване, а подобно разграничение нормата не провежда. Няма и друго юридическо основание двете групи владетци да се третират по различен начин.

С нормата на чл. 5, ал.2 от ЗВСОНИ се разрешава колизия между собственици и владетци и законодателят дава приоритет на правото на собственост, гарантирано и защитено от Конституцията пред фактическото състояние владение, заличавайки последиците от изтеклата придобивна давност.

Ищците по искове по чл. 7 от ЗВСОНИ се легитимират като собственици едва след постановяване на съдебното решение, с което иска им за прогласяване нищожност на придобивната сделка от държавата бъде уважен. Собствеността в този случай се счита възстановена от влизане на закона в сила, но отпадането на пречката за реституция – придобиването на имота от трети лица, става с влизане на решението в сила. Права обаче, които все още не са възникнали не могат да се защитават с искове за собственост. В този случай искът по чл. 108 от ЗС би бил преждевременно заведен с всички произтичащи от това последици, включително и при евентуално отхвърляне на иска по чл. 7 от ЗВСОНИ, като например отговорност за разноски.

Това, че за третите лица не е предвидено обезщетение при уважаване на иск по чл.7 от ЗВСОНИ против техните праводатели и защитата им е само по общия ред по ЗЗД /чрез отговорността при евикция/ е законодателен въпрос, който не може да бъде разрешен чрез тълкуване.

По тези съображения, ОСГК на ВКС намира за правилна практиката на съдилищата, според която нормата на чл. 5, ал. 2 ЗВСОНИ е приложима по отношение на трети добросъвестни лица, които в производствата по чл. 108 ЗС се позовават на изтекла придобивна давност и които са приобретатели на

спорния имот по сделка с ответника по уважен иск по чл. 7 ЗВСОНИ, независимо че сделката е сключена преди завеждане на делото за прогласяване на нищожността и третите лица не са били страна по същото дело.

По изложените съображения, Общото събрание на Гражданската колегия на Върховния касационен съд

Р Е Ш И:

1. ОТКЛОНЯВА искането на председателя на Висшия адвокатски съвет за приемане на тълкувателно решение по въпросите:

“Допустимо ли е решение, с което е уважен иск за прогласяване нищожността на административен акт, с който държавата е прехвърлила подлежащ на реституиране по ЗВСОНИ имот, да бъде противопоставено на неучаствало в делото трето лице, което е придобило имота преди предявяването на иска?”.

“Приложима ли е нормата на чл. 5, ал. 2 ЗВСОНИ по отношение на трети добросъвестни лица, които в производствата по чл. 108 ЗС се позовават на изтекла придобивна давност и които са приобретатели по спорния имот по сделка с ответника по уважен иск за прогласяване нищожността на административен акт, с който държавата е прехвърлила подлежащ на реституиране по ЗВСОНИ имот, ако сделката е сключена преди завеждане на делото за прогласяване на нищожността и третите лица не са били страна по същото дело?”.

2. Решението по чл. 7 от ЗВСОНИ е противопоставимо на неучаствалото в делото трето лице, което е придобило имота преди предявяването на иска.

3. Нормата на чл. 5, ал. 2 ЗВСОНИ е приложима и по отношение на трети добросъвестни лица, които в производствата по чл. 108 ЗС се позовават на изтекла придобивна давност и които са приобретатели на спорния имот по сделка с ответника по уважен иск по чл. 7 ЗВСОНИ, независимо, че сделката е сключена преди завеждане на делото за прогласяване на нищожността и третите лица не са били страна по същото дело.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на Общото събрание на
Гражданска колегия и
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС
И ПРЕДСЕДАТЕЛ на Гражданска колегия:
СИМЕОН ЧАНАЧЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛИ на
ОТДЕЛЕНИЯ: **ДОБРИЛА ВАСИЛЕВА**
ТАНЯ МИТОВА
ЖАНЕТА НАЙДЕНОВА
ПЛАМЕН СТОЕВ

ЧЛЕНОВЕ:

- | | |
|-------------------------|-----------------------|
| 1. КРАСИМИРА ХАРИЗАНОВА | 23. МАРИЯ ИВАНОВА |
| 2. ЖАНИН СИЛДАРЕВА | 24. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА |
| 3. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА | 25. ЛИДИЯ РИКЕВСКА |
| 4. ЕЛСА ТАШЕВА | 26. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА |
| 5. ТЕОДОРА НИНОВА | 27. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА |
| 6. НАДЕЖДА ЗЕКОВА | 28. МАРИО ПЪРВАНОВ |
| 7. НАДЯ ЗЯПКОВА | 29. ЕМИЛ ТОМОВ |
| 8. ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА | 30. АЛБЕНА БОНЕВА |
| 9. БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА | 31. СВЕТЛА ДИМИТРОВА |
| 10. СТОИЛ СОТИРОВ | 32. БОНКА ДЕЧЕВА |
| 11. МАРГАРИТА СОКОЛОВА | 33. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА |
| 12. ЦЕНКА ГЕОРГИЕВА | 34. ЖИВА ДЕКОВА |
| 13. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ | 35. МИМИ ФУРНАДЖИЕВА |
| 14. АНИ САРАЛИЕВА | 36. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА |
| 15. СВЕТЛА ЦАЧЕВА | 37. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА |
| 16. СТОЙЧО ПЕЙЧЕВ | 38. ВАСИЛКА ИЛИЕВА |
| 17. ЛЮБКА БОГДАНОВА | 39. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА |
| 18. ВЕСКА РАЙЧЕВА | 40. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА |
| 19. КОСТАДИНКА АРСОВА | 41. ЗОЯ АТАНАСОВА |
| 20. ЗЛАТКА РУСЕВА | 42. ОЛГА КЕРЕЛСКА |
| 21. ДИЯНА ЦЕНЕВА | 43. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ |
| 22. БОЙКА ТАШЕВА | 44. ВЕСЕЛКА МАРЕВА |

ОСОБЕНО МНЕНИЕ НА

**на съдиите Светла Цачева и Борислав Белазелков
към Тълкувателно решение от 18.03.2010 год. на Общо събрание на Гражданска колегия**

Не съществува иск за прогласяване нищожността на индивидуален административен акт, поради което поставените въпроси се отнасят за решение по чл.7 ЗВСОНИ, в т.ч. решение, в което съдът инцидентно се е произнесъл по валидността на индивидуален административен акт и не е признал правните му последици.

Решенията, с които е уважен иск по чл.7 ЗВСОНИ, имат идентични правни последици и обективните и субективните предели на формирана сила на пресъдено нещо са идентични, независимо от това дали е, или не е установена инцидентно нищожността на индивидуален административен акт. Поради това отговорът на всеки от поставените въпроси за правните последици на решението, с което е уважен иска по чл.7 ЗВСОНИ, е един и той важи в равна степен както за случаите, в които инцидентно е установена нищожността на индивидуален административен акт, така и в случаите, когато искът е уважен на друго основание.

Поставените в искането за приемане на тълкувателно решение въпроси следва да бъдат разгледани в смисъл: 1. Противопоставимо ли е влязлото в сила решение, с което е уважен иск по чл.7 ЗВСОНИ, на трети добросъвестни лица, които не са участвали в делото и са придобили имота преди предявяването на реституционния иск? и 2. Когато възстановеният собственик ревандикира имота от трети добросъвестни лица, които са придобили владението по сделка, вписана преди предявяването на иска по чл.7 ЗВСОНИ, зачита ли се изтеклата придобивна давност с оглед разпоредбата на чл.5, ал.2 ЗВСОНИ?

1. По въпроса, противопоставимо ли е влязлото в сила решение, с което е уважен иск по чл.7 ЗВСОНИ на трети добросъвестни лица, които не са участвали в делото и са придобили имота преди предявяването на реституционния иск:

Правните последици на установителното съдебно решение се изчерпват със силата на пресъдено нещо. Други правни последици това решение няма. Силата на пресъдено нещо според доктрината и досега установената съдебна практика се състои в нейното правоустановяващо и регулиращо действие и в непререшаемостта на спора. Кое е пресъденото нещо ни показват нейните обективни предели, а кои са лицата, за които това нещо е пресъдено ни показват субективните ѝ предели. В обективните предели на силата на пресъдено нещо влиза спорното правоотношение, предмет на делото. За решението, с което е уважен иска по чл.7 ЗВСОНИ, съгласно т.3 ТР № 1 от 17.05.1995 год. на ОСГК по гр.дело № 3/1994 год. това е нищожността на придобивната гражданскоправна сделка, с която имот по чл.1 или чл.2 ЗВСОНИ е бил прехвърлен от държавата на трети лица. В субективните предели на силата на пресъдено нещо влизат противопоставените страни по делото – претендиращите реституция собственици (процесуално легитимирани като ищци) и приобретателите на имота от държавата (процесуално легитимирани като ответници). Член 298, ал.2 ГПК разпростира силата на пресъдено нещо и по отношение на универсалните и частните правоприемници на страните, обвързани от силата на пресъдено нещо. Последващите приобретатели на имота са частни правоприемници на първоначалните приобретатели от държавата, но последващите приобретатели могат да бъдат обвързани от силата на пресъдено нещо, ако правоприемството е настъпило в течение на висящия процес по чл.7 ЗВСОНИ или след формирането на силата на пресъдено нещо. Ако последващите приобретатели са придобили имота от първоначалните преди предявяването на иска по чл.7 ЗВСОНИ съдебното решение за тях ще е несъществуващо (*res inter alios acta*). То не може да бъде противопоставено както на тях, така и на лицата, които са придобили някакви права върху имота (ипотека, право на ползване и др.). За тези трети добросъвестни лица, правните последици на решението по чл.7 ЗВСОНИ не съществуват в правния мир. Обратното означава да се придаде на решението, с което е уважен иска по чл.7 ЗВСОНИ, сила на пресъдено нещо по отношение на всички. Такава сила съгласно чл.298, ал.3 ГПК имат само решенията по искове за гражданско състояние и по брачни искове. Правните последици на едно решение може да понесе само лице, което е обвързано от него. За необвързаните от решението лица съществува единствено задължението да зачитат съдебното решение съгласно чл.297 ГПК, т.е. да приемат, че в отношенията между обвързаните лица правата и задълженията съществуват такива, каквито са установени от съдебното решение. В отношенията между обвързаните от решението и третите необвързани от решението лица обаче, силата на пресъдено нещо не действа дори като оборима презумпция за съответствие между съдебно признатото и действителното правно положение.

2. По въпроса, когато възстановеният собственик ревандикира имота от трети добросъвестни лица, които са придобили владението по сделка, вписана преди предявяването на иска по чл.7 ЗВСОНИ, зачита ли се изтеклата придобивна давност с оглед разпоредбата на чл.5, ал.2 ЗВСОНИ:

Приетото от Общото събрание на Гражданска колегия на Върховния касационен съд решение, според което изтеклата придобивна давност в полза на трети добросъвестни лица не се зачита, се основава на разбирането, че разпоредбата на чл.5, ал.2 ЗВСОНИ не съдържа ограничение на приложното поле по отношение на лицата, а обектът, по отношение на който тя се прилага е „имотите, собствеността върху които се възстановява”. Това разбиране за приложното поле на чл.7 ЗВСОНИ не отчита действителната воля на законодателя, както тя е изяснена в Решение № 1 от 18.01.1996 год. на КС на РБ по к.д.№ 29/1995 год. по искането за прогласяване противоконституционността на чл.7 ЗВСОНИ. Конституционният съд отхвърля искането за обявяване противоконституционност на този законов текст, като приема, че обхватът на чл.7 ЗВСОНИ, се изчерпва с лицата, придобили имоти в нарушение на нормативни актове, както и чрез използване на служебно или партийно положение или чрез злоупотреба с власт, т.е. с недобросъвестните приобретатели; че текстът не е противоконституционен, защото той не включва добросъвестните приобретатели. Когато трети лица са придобили добросъвестно имоти по чл.1 и 2 ЗВСОНИ, имотите не подлежат на реституция и ако придобивната сделка няма вещнопрехвърлителен ефект, те може да бъдат придобити по давност. От същото разбиране за приложното поле на чл.7 ЗВСОНИ изхожда Конституционният съд и в решение № 4 от 11.03.1998 год. по к.дело № 16/1997 год. по искането за прогласяване противоконституционността на § 2 ЗОСОИ в частта за възстановяване на преклузивния срок по чл.7 ЗВСОНИ. Конституционният съд изрично посочва, че принципът на реституцията е да се връщат имоти само ако те се намират в собственост на държавата, общините, обществените организации или дружества с тяхно имущество, без да се засягат поначало права, придобити от трети лица. С иска по чл.7 ЗВСОНИ се признава правото на реституция срещу трето недобросъвестно лица. С иск срещу трети добросъвестни лица отчужденият собственик не разполага.

Разбирането, че третите добросъвестни лица (лицата придобили имотите преди вписването на исковата молба по чл.7 ЗВСОНИ и след изтичането на едногодишния преклузивен срок) са извън кръга на лицата по чл.7 ЗВСОНИ и придобитите от тях имоти не подлежат на реституция хармонира с принципите за защита на собствеността и правната сигурност; с чл.1 от Допълнителния протокол към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи, който съгласно чл.5, ал.4 от Конституцията има предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които му противоречат. Хармонира и с принципите на реституцията, които не следва да се разбират по различен начин от това да се поправи причинена в миналото несправедливост, без да се извършва нова, каквато би била незачитането на правата на третите добросъвестни лица.

СВЕТЛА ЦАЧЕВА

БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ

СТОИЛ СОТИРОВ

ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА

ВАСИЛКА ИЛИЕВА